

30. november 2021

Gødning: Få overblik over nye regler og brancheanbefalinger

En ny økologivejledning er på trapperne med krav om kulstofbinding og bælglplanter, der kan samle kvælstof til plantedyrkningen.

EU's økologiforordning er grundlag for den danske økologibekendtgørelse og økologivejledningen, hvor alle paragrafferne er udmøntet konkret. En ny EU-forordning er vedtaget, og økologivejledningen forventes klar i løbet af december. Endnu mangler den endelige underskrift på bekendtgørelsen, og den tilhørende vejledning kan derfor også blive ændret i forholdt til det udkast, vi har set. De seneste meldinger fra Landbrugsstyrelsen antyder, at vejledningen først vil blive håndhævet fra og med gødningsåret, der begynder august 2022.

De væsentligste nye tiltag er et krav om mindst 20 pct. bælglplanteafgrøder og mindst 50 pct. kulstofopbyggende afgrøder i markplanen.

Samtidig er der vedtaget et sæt brancheanbefalinger, der fokuserer på anvendelse af recirkulerede næringsstoffer på bekostning af rå, konventionel husdyrgødning.

Understøtter de økologiske værdier

Alle tre tiltag peger på grundlæggende værdier i økologisk markdrift:

Du skal bevare og forøge jordens frugtbarhed og biologiske aktivitet, ved at:

- dyrke bælglplanter og andre planter til grøngødning,
- sørge for et hensigtsmæssigt flerårigt sædskifte,
- tilføre husdyrgødning fra økologisk husdyrproduktion, helst komposteret,
- tilføre andet organisk materiale fra økologisk produktion, helst komposteret.

ICOL "NYHEDER" 2021 "GØDNINGSREGLER OG BRANCHEANBEFALINGER" 11.11.2021 11:30

Det bliver dog hurtigt komplekst og nogle gange bureaukratisk, når værdier og principper bliver til regler, som skal kunne kontrolleres entydigt. Vi folder kravene ud og giver eksempler på sædskifter, der lever op til dem, i det følgende.

20 pct. bælgplanter

20 pct. af omdriftsarealet skal bestå af bælgplanter. Beregningsgrundlaget er arealer, der *ikke* er indberettet som permanent græs, natur, skov, plantage o.l.

Bælgplanteafgrøder er:

- ærter, hestebønner, lupin og øvrige bælg-sædsarter i renbestand eller i blandinger, hvor mindst 50 pct. af frøene er bælg-sæd,
- kløverfrø, som også tæller med i udlægsåret, hvis de er undersåede,
- kløvergræs med min. 15 pct. kløver i blandingen beregnet på antal frø,
- efterafgrøder, udlæg og mellemafgrøder med min. 15 pct. bælgplanter i blandingen beregnet på antal frø,

50 pct. kulstofopbyggende afgrøder

50 pct. af det indberettede areal skal bestå af kulstofopbyggende afgrøder.

Beregningsgrundlaget er alle arealer, der er indberettet med økologistatus, altså arealer med en omlægningsdato.

Kulstofpositive afgrøder er:

- flerårige afgrøder; kløvergræs, frøgræs, kløverfrø, permanent græs,
- efterafgrøder og mellemafgrøder, pligtige og frivillige,
- energiafgrøder; pil, poppel, elefantgræs o.l.,
- skov,
- frugttræer, buske

Økologiregler begrænser ikke konventionel husdyrgødning

De generelle gødningsregler skelner ikke mellem økologisk og konventionel gødning. Derfor kan der ikke umiddelbart sættes særlige grænser op for anvendelsen af konventionel husdyrgødning i det økologiske landbrug. Der er dog i den nye vejledning lagt op til, at landmanden skriftligt skal begrunde, hvorfor der er brug for at importere konventionel husdyrgødning til ejendommen.

Man kan frit anvende økologisk gødning eller gødningsprodukter fra Bilag 1 (Bilag 2 i ny vejledning) op til de generelle gødningskvoteregler eller de tilskudsregulerede grænser på 65/107 kg udnyttet kvælstof eller til nitratdirektivgrænserne på 170 kg total-kvælstof i organisk gødning.

 Have Parkaffald

Komposteret have-parkaffald er blandt de produkter i vejledningens bilag 2, som økologer kan anvende i stedet for konventionel husdyrgødning. Foto: Casper Laursen

Brancheanbefalinger lægger loft over kvælstofimport

Brancheanbefalingerne for kvæg og gris er formuleret af Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarers Økologisektion. Mejerier og slagterier har tilsluttet sig anbefalingerne med en formulering om, at foderet til dyrene skal komme fra *bedrifter* der lever op til anbefalingerne.

Der kan være undtagelser i forbindelse med eksport og frø- og grønsagsproduktion, men med ovennævnte formulering er det reelt en generel praksis for hele økologierhvervet.

Brancheanbefalingerne, der får virkning fra gødningsåret 2022/2023, har følgende hovedindhold:

- højst 43 kg udnyttet kvælstof i ubehandlet, konventionel husdyrgødning,
- Højst 65 kg udnyttet kvælstof i bioforgasset, konventionel husdyrgødning
- Op til gældende kvælstoflofter med økologisk gødning og produkter fra bilag 1 (Bilag 2 i ny vejledning)

Synergi mellem de nye tiltag

Når de nye tiltag sammenstilles i en simpel grafik, bliver det tydeligere, at det er nogle af de grundlæggende værdier i økologien, der aktiveres. Kløvergræs og bælgeplanteefterafgrøder ligger i midten af figuren, hvor der er effekt på alle tre tiltag. Enårige bælgeplanter dækker området mellem bælgeplanter og kvælstofregler. Alle typer efterafgrøder dækker områderne kulstof- og kvælstofregler.

Eksempler på sædskifter

Forslagene til sædskifter herunder opfylder alle tre de nye krav og anbefalinger, som er gennemgået i denne artikel.

 Tabel 1 Gødning (3)

 Tabel 2 Gødning (2)

 Tabel 3 Gødning (2)

Flere nyheder fra 2021

Kontakt

Chefkonsulent Sven Hermansen, sher@icoel.dk; 29 31 46 43

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S

Agro Food Park 15

8200 Aarhus N

+45 78 78 01 20

info@icoel.dk

CVR 42543799

GLN/EAN 5790002639814

Følg os

[Cookies](#)

[Download logo](#)

[Tilmeld nyhedsbrev](#)

Promilleafgiftsfonden for landbrug